

Noves observacions d'*Heteropterus morpheus* (Pallas, 1771) a la Vall d'Aran l'estiu del 2008 (Lepidoptera: Hesperiiidae)

New observations of Large Chequered Skipper *Heteropterus morpheus* (Pallas, 1771), in the Vall d'Aran in summer 2008 (Lepidoptera: Hesperiiidae)

Joan Condal¹, Michael Lockwood², Cristóbal Jiménez³ & Mònica Tomàs³

¹Madella, 13; E-08140 Caldes de Montbui

²La Devesa, 3, 1r; E-17850 Besalú

³Geden, Igualada, 27; E-08789 La Torre de Claramunt

Key words: Large Chequered Skipper, *Heteropterus morpheus*, Hesperiiidae, Lepidoptera, Vall d'Aran, Iberian Peninsula.

Heteropterus morpheus (Pallas, 1771) és una espècie paleàrtica àmpliament estesa des de la península de Corea fins a Europa (Tolman & Lewington 2002). Al continent europeu, la seva àrea de distribució és disjunta, ja que hi ocupa els sectors oriental i central, però falta en una bona part d'Alemanya i a la meitat oriental de França, per reparèixer extensament a la meitat occidental d'aquest últim país (Kudrna 2002; Lafranchis 2000). A la península Ibèrica té el límit de distribució occidental i ocupa la franja septentrional des del Pirineu de Navarra fins a Galícia (García Barros *et al.* 2004).

La primera observació d'un exemplar d'aquesta espècie a Catalunya la van fer, el juliol del 1993, Cervelló & Martí (1993), a la vall de Toran (Vall d'Aran). Posteriorment, totes les recerques fetes van resultar infructuoses, fins que, quinze anys després, l'estiu del 2007, se'n va fotografiar un segon exemplar al mateix indret (Lockwood 2007). Durant l'estiu del 2008 s'han multiplicat les observacions d'aquest hespèrid al Baix Aran, tant a la mateixa vall de Toran com pels voltants del poble de Bausen. En total han estat sis els exemplars detectats entre el 29 de juny i el 25 de juliol, i la cronologia de les observacions fetes és la següent: vall de Toran (Era Mòla de Canejan) (31TCH1644, 750 m), 1 ex., 29.VI.2008 (M. Lockwood obs. pers.); voltants de Bausen (31TCH1345, 900 m), 1 ex., 6.VII.2008, libant sobre

Centaurea sp. (M. Lockwood obs. pers.); Sant Joan de Toran (31TCH2043, 1.035 m), 1 ♂, 18.VII.2008 (J. Condal leg.); Bausen (prat dallador) (31TCH1345, 900 m), 1 ex., 19.VII.2008 (C. Jiménez & M. Tomàs obs. pers.); GR 211.2 de Les a Bausen (camp abandonat) (31TCH1347, 880 m), 2 ex., 25.VII.2008 (C. Jiménez & M. Tomàs obs. pers.).

Lockwood (2007) va especular sobre el possible origen dels dos primers exemplars detectats, que probablement corresponien a individus erràtics procedents de colònies estables del sud de França. Les observacions fetes el 2008, en canvi, semblen indicar una colonització eficaç del Baix Aran. En els pròxims anys seria interessant fer un seguiment d'aquest procés de colonització, tant en les dues zones on fins ara han estat observats els adults d'*H. morpheus* com en altres localitats adequades. També caldria comprovar la presència de femelles que permetin assegurar que l'espècie es reproduïx normalment i descobrir quina planta nutricia utilitza.

Referències bibliogràfiques

- Cervelló, A. & Martí, J. 1993. *Heteropterus morpheus* (Pallas, 1771), nou hespèrid per a Catalunya. *Bull. Soc. Cat. Lep.*, 72: 37.
- García Barros, E., Munguira, M.L., Martín Cano, J., Romo Benito, H., Garcia-Pereira, P. & Maravalhas, E. 2004. *Atlas de las mariposas diurnas de la Península Ibérica e islas Baleares (Lepidoptera: Papilionoidea & Hesperioidea)*. Monografias S.E.A., 11: 228 pp. Sociedad Entomológica Aragonesa, Zaragoza.
- Kudrna, O. 2002. The distribution Atlas of European Butterflies. *Oedippus*, 20: 1-342.
- Lafranchis, T. 2000. *Les papillons de jour de France, Belgique et Luxembourg et leurs chenilles*. 448 pp. Collection Parthénope, éditions Biotope, Mèze.
- Lockwood, M. 2007. Retrobament d'*Heteropterus morpheus* (Pallas, 1771) a la Vall d'Aran. *Bull. Soc. Cat. Lep.*, 98(2006): 83.
- Tolman, T. & Lewington, R. 2002. *Guía de las mariposas de España y Europa*. 320 pàg. + 104 lám. Lynx Edicions, Bellaterra.

Data de recepció: 6 d'octubre de 2008

Data d'acceptació: 13 d'abril de 2009